

Asia: VN/18068/2023-OM-41

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä hallintotuomioistuinten kokoonpanoja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi

Korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanosäätelyä koskevat muutosehdotukset

Yleiset näkemyksenne ehdotetuista korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoja koskevan sääntelyn muutoksista.

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: voitaisiinko valituslupahakemuksia käsitellä näkemyksenne mukaan mietinnössä ehdotettua laajemmin kahden jäsenen kokoonpanossa?

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Hallinto-oikeuksien kokoonpanosäätelyä koskevat muutosehdotukset

Yleiset näkemyksenne ehdotetusta hallinto-oikeuksien kokoonpanoja koskevasta sääntelystä.

Perusopetuslain 1 §:n 2 momentin mukaan perusopetuslaissa säädetään pääsääntöisesti myös esiopetuksesta. Helsingin kaupunki toteaa, ettei esitetty muutos tosiasiallisesti perusopetuksen osalta olisi vain teknisluonteinen. Voimassa olevan lainsäädännön nojalla asiat, joissa on kyse perusopetuslain soveltamisesta, käsitellään kahden jäsenen kokoonpanossa. Tämä sanamuoto sisältää myös esiopetuksen asiat, sillä esiopetuksen asioissa on kyse perusopetuslain soveltamisesta. Jos kahden jäsenen kokoonpanoa alettaisiin esitetyllä tavalla soveltaa ”perusopetusta koskevaan asiaan”, suljetaan tällöin tosiasiasa esiopetuksen asiat kahden jäsenen kokoonpanon ulkopuolelle ja ratkaistavaksi pääsäännön mukaan eli kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa. Esiityksen sanamuodoissa ja perusteluissa ei kuitenkaan ole otettu lainkaan kantaa esiopetukseen. Kaupunki katsoo, että kirjauksen tulisi tältä osin olla ”esi- ja perusopetusta koskevaan asiaan”, jotta myös esiopetuksen asiat käsiteltäisiin myös jatkossa kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa. Tämä on perusteltua, kun tarkoituksena on sujuvoittaa lainkäyttötoimintaa ja nopeuttaa oikeudenkäyntimenettelyjä. Kaupunki kannattaa myös muutoin kahden jäsenen kokoonpanoja edelleen esi- ja perusopetuksen asioissa. Tavanomaista pienemmän kokoonpanon käyttäminen sujuvoittaa käsittelyä. Kahden jäsenen kokoonpano on esi- ja perusopetuksen osalta perusteltu

ratkaisu erityisesti, kun huomioidaan, että asian laadusta ja laajuudesta riippuen kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämisen mahdollisuus on kuitenkin tapauskohtaisesti olemassa.

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että varhaiskasvatus poistuisi kahden jäsenen päätösvalan piiristä ja varhaiskasvatuksen asiat käsiteltäisiin tavanomaisessa kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa. Kaupunki ei kannata ehdotettua muutosta lainkäyttötoiminnan sujuvuus, joutuisuus ja oikeusturva huomioiden. Kaupunki katsoo, että varhaiskasvatuksen asiat tulisi edelleen käsitellä lähtökohtaisesti kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa, jota olisi mahdollista laajentaa kolmijäseniseksi, jos asian laatu tai laajuus niin tapauskohtaisesti edellyttää. Kaupunki näkee merkittävän riskin, että kokoonpanon kasvattaminen johtaisi asioiden käsittelyn viivästymiseen entisestään. Nykyiselläänkin hallinto-oikeudessa käsiteltävien varhaiskasvatuksen asioiden käsittely on liian pitkäkestoista.

Näkemyksenne julkisia maksuja ja hallinnollisia taloudellisia seuraamuksia koskevista kokoonpanosääntelyehdotuksista (ehdotettu HOL 5 f §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti).

Kaupunki kannattaa sitä, että hallinto-oikeudet olisivat jatkossa päätösvaltaisia yksijäsenisenä varhaiskasvatuksesta perittävien maksujen osalta. Kaupunki yhtyy mietinnön näkemykseen siitä, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuissa maksun peruste on tavanomaisesti selvä ja riittävän yksiselitteinen. Lisäksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja koskevan lain soveltaminen ei ole kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tuonut esille merkittäviä tai toistuvia tulkinallisia ongelmia. Kaupunki kannattaa sitä, että asiat tulee siirtää kolmijäseniseen kokoonpanoon tältäkin osin, jos asian laatu ja laajuus sitä tapauskohtaisesti edellyttää. Kaupunki toteaa, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja koskevia asioita päätyy hallinto-oikeuskäsittelyyn ylipäättään erityisen vähän huomioiden asiakasmaksupäätösten korkea kokonaismäärä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla.

Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne väestötietoja sekä etu- ja sukunimeä koskevissa asioissa oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaisimmasta hallinto-oikeuden kokoonpanosta.

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne yliopistoja, korkeakouluja, ammattikorkeakouluja, ammatillista koulutusta, lukioita ja varhaiskasvatusta koskevissa asioissa oikeusturvan kannalta tarkoituksenmukaisimmasta hallinto-oikeuden kokoonpanosta.

Kaupunki katsoo, että ammatillista koulutusta, lukioita ja varhaiskasvatusta koskevat asiat tulisi ratkaista kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa, jota sitten voidaan asian laajuuden ja laadun niin edellyttäessä tapauskohtaisesti laajentaa kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanoksi. Hallinto-oikeuteen etenevät asiat varhaiskasvatuksen, ammatillisen koulutuksen ja lukioiden osalta eivät merkittävästi eroa perusopetuksen asioista, toisin kuin työryhmän mietinnössä on katsottu.

Kaupunki katsoo, että perusopetuksen sekä muiden koulutusasteiden hallinto-oikeuksiin etenevät asiat ovat juridisesti yhtä selkeitä ja koulutusasteesta riippumatta hallinto-oikeuteen päätyvien asioiden merkitys kuntalaisten oikeusasemalle on intensiteetiltään samansuuntainen. Varhaiskasvatuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osalta hallinto-oikeudessa käsiteltävät asiat eivät merkittävästi eroa perusopetuksen asioista. Näin ollen kaikkien edellä mainittujen koulutusasteiden osalta asiat tulisikin hallinto-oikeuksissa ratkaista kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa, ellei asian tapauskohtainen laajuus ja laatu edellytä muuta. Tämä olisi kaikkien koulutusasteiden osalta yhdenmukainen, ja se edistäisi myös oikeusturvaa sekä oikeudenkäyntien oikea-aikaista ja viivätyksetöntä käsittelyä.

Vaihtoehtoja koskeva mietinnön jakso 5.1: näkemyksenne asian käsittelyn päättävien ratkaisujen tekemisestä yhden jäsenen kokoonpanossa ilman esittelyä.

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Näkemyksenne asian siirtämisestä vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi erityisesti unionin tuomioistuimen Hann-Invest ym. -tuomion (yhdistetyt asiat C-554/21, C-622/21 ja C-727/21, EU:C:2024:594) näkökulmasta. Vaikuttavatko tuomiossa tehdyt tulkintakannanotot näkemyksenne mukaan eri tavoin eri tuomioistuinasteissa?

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Voitaisiinko joitakin sellaisia asioita, jotka nyt ehdotetun perusteella käsiteltäisiin hallinto-oikeudessa kolmen lainoppineen jäsenen peruskokoonpanossa, käsitellä näkemyksenne mukaan kaksi- tai yksijäsenisessä kokoonpanossa?

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Voitaisiinko joitakin sellaisia asioita, joita nyt ehdotetaan hallinto-oikeudessa käsiteltäväksi kahden lainoppineen jäsenen kokoonpanossa (ehdotettu HOL 5 e §), käsitellä näkemyksenne mukaan yksijäsenisessä kokoonpanossa?

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Muut huomionne kokoonpanojen ehdotetusta laajuudesta hallinto-oikeudessa (ehdotetut HOL 5 b–5 f §).

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Näkemyksenne ehdotetusta hallinto-oikeuden vahvennettuja kokoonpanoja koskevasta sääntelystä (ehdotetut HOL 5 i–5 l §).

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta koskevan sääntelyn muutosehdotukset

Näkemyksenne ehdotetuista Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta koskevan sääntelyn muutoksista.

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Vakuutusoikeuden kokoonpanosääntelyä koskevat muutosehdotukset

Näkemyksenne ehdotetuista vakuutusoikeuden kokoonpanoja koskevan sääntelyn muutoksista.

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Muut huomiot

Liittyykö korkeimman hallinto-oikeuden, hallinto-oikeuksien (ml. Ahvenanmaan hallintotuomioistuin) ja vakuutusoikeuden kokoonpanosäännöksiin näkemyksenne mukaan muita kuin luonnoksessa esillä olevia muutostarpeita?

Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa.

Muut huomionne työryhmämietinnöstä, mukaan lukien ehdotusten vaikutukset oikeusturvaan sekä ehdotusten taloudelliset vaikutukset.

Helsingin kaupunki pitää kannatettavana hallintotuomioistuinten työskentelyn tehostamista edellä esitetyin huomioin ja sitä, että hallintotuomioistuinten käsittelyaikoja pyritään näin lyhentämään. Hallintotuomioistuinten kokoonpanoihin tehtävissä muutoksissa tulee ottaa huomioon yksilön oikeusturva, oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevat vaatimukset, ratkaisutoiminnan ennakoitavuus ja oikeusvarmuus, tuomioistuinten ja yksittäisen tuomarin riippumattomuus, julkisen vallan käytön lainmukaisuutta kohtaan tunnetun luottamuksen ylläpitäminen ja kohtuulliset käsittelyajat.

Valtioneuvoston kanslia, ulkoministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö

Ministeriöitä pyydetään yksilöimään valmisteluvastuulleen kuuluvassa lainsäädännössä olevat viittaukset kumottavaksi ehdotettuun hallinto-oikeuslakiin.

-

Ministeriöitä pyydetään ilmoittamaan valmisteluvastuulleen kuuluvassa lainsäädännössä olevista hallinto-oikeuden kokoonpanoa koskevista erityissäännöksistä.

-

Vaasan hallinto-oikeus

Vaasan hallinto-oikeutta pyydetään arvioimaan luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä koskevaa ehdotettua sääntelyä (erityisesti ehdotetut HOL 5 d ja 5 g §) hallinto-oikeuslain soveltamiskokemusten perusteella.

-

Yleiset tuomioistuimet

Näkemyksenne asian siirtämisestä vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi erityisesti unionin tuomioistuimen Hann-Invest ym. -tuomion (yhdistetyt asiat C-554/21, C-622/21 ja C-727/21, EU:C:2024:594) näkökulmasta. Vaikuttavatko tuomiossa tehdyt tulkintakannanotot näkemyksenne mukaan eri tavoin eri tuomioistuinasteissa?

-

Salminen Kaarina
Helsingin kaupunki - Kansliapäällikkö 28.10.2025

